

VENDIM
Nr. 32, datë 30.3.2017

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i	Gjykatës Kushtetuese	
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 9.3.2017, mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 5 Akti, që i përket:

KËRKUES: Albert Musteqja

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Lufti Hasani, Përparime Bazaj, Admir Bazaj, Sonila Bazaj, Ornella Bazaj

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor si rrjedhojë e mosgjykimit brenda një afati të arsyeshëm. Shpërblimi i dëmit pasuror e jopasuror në vlerën 20.000.000 lekë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42/2, 44, 131/f, 134/1/i dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6 dhe 13 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ); nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizmin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar; neni 7/1/2/6 i ligjit nr. 8901/2002, “Për falimentimin”, të ndryshuar.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Vladimir Kristo, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, që është shprehur për pranimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Në bazë të vendimit nr. 24499/1, datë 18.6.2001 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë kërkuari është administrator i shoqërisë “Luval” sh.p.k., kjo e fundit e regjistruar me vendimin nr. 24499, datë 9.10.2000 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

2. Për shkak të vështirësive financiare të shoqërisë “Luval” sh.p.k., kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë duke kërkuar hapjen e procedurës së falimentimit të kësaj shoqërie.

3. Me vendimin nr. 12508, datë 18.12.2012 Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur pranimin e kërkesës dhe hapjen e procedurës së falimentimit të shoqërisë “Luval” sh.p.k.

4. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim subjekti i interesuar Lutfi Hasani. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 248, datë 29.4.2014, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 12508, datë 18.12.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

5. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2016-2587, datë 30.9.2016, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga Lutfi Hasani, pasi nuk përmban kriteret e përcaktuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

II

6. **Kërkuari** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (në vijim “Gjykata”) për konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, si pasojë e moszhvillimit të gjykimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm (neni 42/2 i Kushtetutës) gjatë gjithë shkallëve të gjykimit. Ai pretendon se, edhe pse ligji nr. 8901, datë 23.5.2002, “Për falimentimin” (në vijim ligji nr. 8901/2002) parashikon afate të përcaktuara për këtë lloj gjykimi, ato nuk janë respektuar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Kjo rrethanë sipas kërkuarit ka ndikuar në mosekzekutimin e vendimit nr. 12508, datë

18.12.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, arsye për të cilën ai kërkon shpërblimin e dëmit pasuror e jopasuror në vlerën 20.000.000 lekë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për pretendimin për mosgjykimin e çështjes brenda afatit të arsyeshëm

7. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se në bazë të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës individit legjitimohet për të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese, duke pretenduar cenimin e së drejtës për t'u gjykuar brenda një afati të arsyeshëm gjatë zhvillimit të procesit të gjykimit nga gjykata e zakonshme, për shkak se legjislacioni nuk parashikon mjete të tjera juridike efektive për mbrojtjen e kësaj të drejte kushtetuese (*shih vendimin nr. 69, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Në rastin në shqyrtim kërkuesi pretendon se pas ushtrimit të ankimit nga subjekti i interesuar Lutfi Hasani ndaj vendimit nr. 12508, datë 18.12.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, që ka pranuar hapjen e procedurave të falimentimit të shoqërisë "Luval" sh.p.k., kryesekretaria e kësaj të fundit ka dërguar në Gjykatën e Apelit dosjen origjinale, fakt që e ka penguar atë në ekzekutimin e vendimit të shkallës së parë, i cili sipas nenit 7/1 të ligjit nr. 8901/2002, "Për falimentimin" është menjëherë i ekzekutueshëm. Gjithashtu, sipas kërkuesit, gjykimi në Gjykatën e Apelit nuk është zhvilluar brenda afatit 30-ditor, rrethanë që edhe kjo ka ndikuar në bllokimin e procedurave të falimentimit.

9. Gjykata lidhur me kërkesat për konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor si pasojë e mosgjykimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm ka theksuar se vlerësimi duhet të kryhet mbi bazën e kriterëve të përcaktuara në jurisprudencën e GJEDNJ-së, duke ju referuar sidomos kompleksitetit të çështjes, sjelljes së kërkuesit, sjelljes së autoriteteve, si dhe rrezikut që passjell për kërkuesin kjo tejzgjatje e afateve të gjykimit (*shih vendimin nr. 1, datë 21.6.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, për të arritur në konkluzionin nëse në rastin konkret jemi përpara cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, duhet të analizohet secili prej elementeve të sipërcituara.

i) Periudha që duhet marrë në konsideratë

10. Lidhur me pretendimin për zgjatjen e procesit në Gjykatën e Apelit Tiranë tej afatit të arsyeshëm, nga materialet e administruara Gjykata vëren se çështja në shqyrtim është regjistruar në Gjykatën e Apelit në vitin 2012 dhe gjykimi ka përfunduar në datën 29.4.2014, ndonëse neni 7/6 i ligjit nr. 8901/2002 parashikon afatin prej 30-ditësh për shqyrtimin e çështjes nga kjo Gjykatë, pra jashtë afatit ligjor të lartpërmendur.

ii) Kompleksiteti i çështjes

11. Gjykata ka theksuar se për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara dhe volumin e provave shkresore. Kompleksiteti i çështjes, në balancë me parimin e sigurimit të administrimit të përshtatshëm të drejtësisë, mund të justifikojë kohëzgjatje kohore të konsiderueshme (*shih vendimet nr. 69, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në rastin në shqyrtim Gjykata konstaton se mosmarrëveshja objekt gjykimi lidhet me procedurat e falimentimit të shoqërive, gjykimi i të cilave parashikohet dhe rregullohet nga ligji nr. 8901/2002. Nga shqyrtimi i dokumenteve të paraqitura, Gjykata vlerëson se çështja konkrete nuk paraqet rrethana të veçanta apo komplekse që mund të justifikojnë një vonesë në shqyrtimin e saj, ndaj vlerësimi i sjelljes së autoriteteve publike dhe kërkuesit është me rëndësi në këtë kontekst.

iii) Interesi dhe sjellja e kërkuesit

13. Vlerësimi i sjelljes dhe interesit të kërkuesit është një element tjetër përcaktues i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedimeve. Nga aktet bashkëlidhur kërkesës Gjykata vëren se kërkuesi ka vepruar në përputhje me të drejtat procedurale, duke shfaqur interes të vazhdueshëm për gjykimin e çështjes brenda një afati sa më të përshtatshëm për të dhe nuk rezulton të jetë bërë shkak apo të ketë shkaktuar vonesa në këtë drejtim.

iv) Sjellja e autoriteteve

14. Gjykata ka theksuar se neni 42 i Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së vendosin detyrimin për organizimin e sistemit ligjor të vendit në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregullt ligjor, përfshirë këtu dhe atë të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtim, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme. Kjo detyrë e gjykatave gjen rregullimin e saj edhe në

dispozitat procedurale civile, e konkretisht në nenin 4 të KPC-së, sipas të cilit “*gjykata kujdeset për zhvillimin e rregullt të procesit gjyqësor. Për këtë qëllim, në bazë të kompetencave që i jep ky Kod, vendos për afatet dhe urdhëron marrjen e masave të nevojshme*”. Gjithashtu, neni 171/a të KPC-së përcakton se “*gjykata ushtron të gjitha të drejtat e përcaktuara në këtë Kod, që janë të nevojshme për zhvillimin sa më të mirë të procesit gjyqësor. Gjykata cakton seancat dhe afatet brenda të cilave palët dhe personat e tjerë të thirrur prej saj duhet të kryejnë aktet procedurale dhe veprimet e tjera të kërkuara prej saj*” (shih vendimin nr. 69, datë 17.11.2015 të Gjykatës Kushtetuese).

15. Lidhur me gjykimin e mosmarrëveshjeve të kësaj natyre, Gjykata vëren se disa nene të ligjit nr. 8901/2002 të lartpërmendur¹, ndër parimet e gjykimit të çështjeve që lidhen me procedurat e falimentimit, kanë përcaktuar edhe garantimin e një procesi të rregullt gjyqësor brenda afateve të shpejta dhe të arsyeshme (afat 30-ditor si në gjykimin në shkallë të parë, ashtu edhe në atë në apel), me qëllim shlyerjen e detyrimeve të debitorit nëpërmjet likuidimit të të gjitha pasurive të tij dhe shpërndarjen e të ardhurave.

16. Gjithashtu, Gjykata në lidhje me gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative është shprehur se kur ligjvënësi ka përcaktuar afate kohore, do të thotë se ai i ka konsideruar ato si afate të arsyeshme për t’u zbatuar nga gjykatat. Në këtë drejtim, respektimi rigoroz i ligjit përbën detyrim për gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Po në këtë këndvështrim Gjykata në çështje të ngjashme ka vlerësuar se justifikimet se shkak i vonesës në shqyrtimin e çështjes është numri i lartë i çështjeve në ngarkim të këtyre gjykatave, nuk janë të bazuara. Ngarkesa e gjykatave nuk është argument kushtetues që mund të justifikojë mosgjykimin e tyre brenda afateve të përcaktuara nga ligjvënësi. Në të kundërt është detyrë e këtij të fundit të marrë masat dhe të gjejë mjetet e duhura për ndryshimin e gjendjes faktike, me qëllim që ligjet të zbatohen dhe gjykatat e të gjitha niveleve të funksionojnë normalisht (shih vendimin nr. 59, datë 16.9.2016 të Gjykatës Kushtetuese).

17. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për shkak se çështja në Gjykatën e Apelit Tiranë nuk është gjykuar brenda një afati të arsyeshëm, siç parashikohet në nenin 7/6 të ligjit nr. 8901/2002, është i bazuar.

B. Për pretendimin për shpërblimin e dëmit pasuror dhe jopasuror

18. Gjykata çmon se kërkuari nuk legjitimohet në këtë kërkim, pasi nuk është në kompetencë të Gjykatës të shqyrtojë dhe të vlerësojë dëmin pasuror e jopasuror të shkaktuar për arsye që lidhen me moszbatimin e një vendimi gjyqësor. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se ky është një kërkim i ri, i cili mund të paraqitet në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm në bazë të dispozitave të Kodit Civil, që kanë të bëjnë me kompensimin e dëmit të shkaktuar si rrjedhim i vonesës në pagimin e një shume parash (neni 450 i Kodit Civil). Vetëm pas shterimit të të gjitha mjeteve juridike që parashikon ligji, kërkuari mund të vërë në lëvizje procedurat kushtetuese, në bazë të nenit 131, shkronja “f”, të Kushtetutës (shih vendimin nr. 52, datë 20.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese).

19. Në përfundim, Gjykata konstaton cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6/1 i KEDNJ-së, si rrjedhojë e mosgjykit të çështjes në Gjykatën e Apelit Tiranë brenda afatit të arsyeshëm të parashikuar nga neni 7/6 i ligjit nr. 8901/2002.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 73/4 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

- Konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor si rezultat i mosgjykit të çështjes në Gjykatën e Apelit Tiranë brenda një afati të arsyeshëm.

- Rrëzimin e kërkesës për pretendimet e tjera.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj, Besnik Imeraj, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Fatos Lulo, Vladimir Kristo

¹ Shih nenet 3, 7, 18 të ligjit nr. 8901/2002.

